УКРАЇНА

POLTAVA UNIVERSITY OF ECONOMICS AND TRADE

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ЕКСПЕРТИЗИ ТОВАРІВ

МАТЕРІАЛИ

IX МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ

ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

(м. Полтава, 25 березня 2022 року)

Полтава
2022

Міністерство освіти і науки України
Центральна спілка споживчих товариств України
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ЕКСПЕРТИЗИ ТОВАРІВ

МАТЕРІАЛИ
IX міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 25 березня 2022 року)

Полтава
ПУЕТ
2022

УДК 658.62-047.37
А43

Програмний комітет

О. О. Нестуля, голова комітету, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ).

Члени програмного комітету

Е. Б. Аймагамбетов, д. е. н., професор, ректор Приватного закладу «Карагандинський університет Казспоживспілки»;
А. А. Мазаракі, д. е. н., професор, ректор Державного торговельно-економічного університету;
Л. А. Шавга, д. е. н., професор, ректор Кооперативно-торгового університету Молдови;
М. Р. Курбонзода, к. е. н., доцент, ректор Таджицького державного університету комерції.

Організаційний комітет

О. В. Манжура, голова організаційного комітету, д. е. н., доцент, проректор із науково-педагогічної роботи ПУЕТ;
Г. О. Бірта, заступник голови комітету, к. с.-г. н., професор, завідувач кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи (ТБЕМС) ПУЕТ;
Т. В. Сахно, д. х. н., с. н. с., професор кафедри ТБЕМС ПУЕТ;
Х. З. Махмудов, д. е. н., професор, завідувач кафедри підприємництва і права Полтавського державного аграрного університету (ПДАУ);
А. С. Ткаченко, к. т. н., доцент, директор навчально-наукового інституту денної освіти, доцент кафедри ТБЕМС ПУЕТ;
О. А. Галич, к. е. н., професор, перший проректор ПДАУ;
С. Е. Мороз, к. пед. н., доцент, доцент кафедри підприємництва і права ПДАУ;
О. В. Калашник, к. т. н., доцент, доцент кафедри підприємництва і права ПДАУ;
О. В. Кириченко, к. т. н., доцент кафедри ТБЕМС ПУЕТ;
Ю. Г. Бургу, к. с.-г. н., доцент, доцент кафедри ТБЕМС ПУЕТ;
Л. М. Губа, к. т. н., доцент, доцент кафедри ТБЕМС ПУЕТ;
О. О. Горячова, к. т. н., доцент, доцент кафедри ТБЕМС ПУЕТ;
З. П. Рачинська, ст. викладач кафедри ТБЕМС ПУЕТ.

Актуальні проблеми теорії і практики експертизи товарів : матеріали IX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (25 березня 2022 року). – Полтава : ПУЕТ, 2022. – 253 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Текст укр., рос., англ. мовами.

А43

ISBN 978-966-184-426-0

У матеріалах конференції розглядаються теоретичні й методологічні засади проведення експертизи товарів, ідентифікація та фальсифікація товарів, експертні дослідження харчових продуктів, нехарчової продукції та послуг як інструмент впливу на безпечність і засіб захисту прав споживачів, митна політика України в умовах поглиблення інтеграційних процесів, формування професійних компетентностей під час підготовки фахівців із підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

УДК 658.62-047.37

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.
Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу
Вищого навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2022

ISBN 978-966-184-426-0

визначення ринкової вартості, тому залишкова вартість заміщення (відтворення) дорівнює ринковій вартості ювелірного виробу [4].

Отже, проаналізовано алгоритм дій при оцінюванні ювелірних виробів з дорогоцінних металів та каменів, зазначено перелік необхідної вихідної інформації та подальші дії розрахунків, для отримання результату доказової бази у судовому процесі.

Список використаних джерел

1. Пономаренко Г.О. Експертиза ювелірних виробів під час розслідування злочинів: веб-сайт. URL: https://uchebnik-online.net/book/13-ekspertiza-yuvelirnix-virobiv-pid-chas-rozsliduvannya-zlochiniv-posibnik-ponomarenko-go.html (дата звернення: 24.03.2022);

2. ДСТУ 3375-96 «Вироби золотарські. Терміни та визначення». [Чинний від 1997-07-01]. Вид. офіц. Київ: Держстандарт України, 1996. 60 с.

3. Чечіль Ю.О., Горішній Є.І., Кулік А.В., Суліменко Ю.Д. Інформаційний лист щодо особливостей визначення вартості ювелірних виробів з дорогоцінних металів. Київ: ДНДЕКЦ МВС України, 2018. 19 с.

4. Про затвердження Національного стандарту N 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав»: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 р. № 1440. Дата оновлення: 15.04.2015. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF (дата звернення: 24.03.2022).

5. Лозовий А. І., Донцова О.С., Бобрицький С. М., Стебіх О. І. Методика визначення вартості майна: методика. Х.: СПДФО Данюк Л. І., 2004. 112 с. (Реєстрац. код 12.1.15).

СТАНДАРТИ СТОМАТОЛОГІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ

Т. В. Сахно,
професор кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи, д-р хім. наук, старш. наук. співроб.
А. О. Семенов,
доцент кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи, канд. фіз.-мат. наук, доцент
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», Україна, м. Полтава
О. Д. Іващенко,
завідувач кафедри медичної хімії, канд. хім. наук, доцент
О. В. Стовбун,
студент
Полтавський державний медичний університет, Україна, м. Полтава

Пріоритетним завданням будь-якої соціальної держави є охорона здоров'я громадян. Політика національної безпеки завжди прагне зберегти здоров'я громадян, і при цьому велике значення має розвиток системи

управління якістю медичної допомоги, як основи безпечного середовища для пацієнта [1]. Адаптація українського законодавства до вимог ЄС, спричинило з 1 липня 2015р. реформування системи допуску на ринок України медичних виробів. Технічні регламенти на медичні вироби були вперше прийняті у 2008 р., але їх обов'язкове застосування переносилося з року в рік. З 1 липня 2015 р. технічні регламенти набули статусу обов'язкових до застосування для всіх медичних виробів, за деяким винятком [2]. Для вирішення поточних проблем все частіше медичні організації звертаються до закордонного досвіду з метою впровадження міжнародних стандартів у свою діяльність [3].

У даний час для акредитації медичних організацій використовуються стандарти системи якості такі як: ДСТУ EN 15224:2019 Системи управління якістю. EN ISO 9001:2015 у сфері охорони здоров'я (EN 15224:2016, IDT). Міжнародної об'єднаної комісії (Joint Commission International (JCI) [4].

У 2015 році Організація Об'єднаних Націй (ООН) прийняла 17 цілей сталого розвитку бізнесу до 2030 року. Ця програма охоплює широкий спектр проблем, пов'язаних із підвищенням рівня життя населення, їх здоров'ям, збереженням ресурсів та покращенням навколишнього середовища. 13 цілей зі списку охоплюють сектор діяльності Всесвітньої Організації Охорони Здоров'я (ВООЗ). І ось, третьою за важливістю, яку поставили перед собою всі члени ООН, була виділена мета, спрямована на «Забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці» [3]. З цього можна зробити висновок, що здоров'я та медицина знаходяться на центральному місці у сучасному світі. Одним із глобальних завдань третьої мети стало забезпечення доступу до безпечних, ефективних, якісних медичних послуг та лікарських засобів.

Система стандартів у медичній діяльності є багаторівневою та включає: медичну допомогу, клінічні рекомендації, стандарти та багато іншого. У цій роботі йдеться про систему управління безпекою для всіх учасників процесу. Під стандартизацією у медичному закладі розуміють ключову ланку у справі вдосконалення системи охорони здоров'я громадян, спрямовану на оптимізацію діяльності, за рахунок створення правил та норм, з метою підвищення якості та безпеки медичної допомоги. А це у свою чергу сприяє підвищенню доступності та захисту прав пацієнтів у сфері надання медичних послуг [4]. Стандарт можна застосовувати до діяльності будь-якої установи, зрозуміло і медична організація не стала винятком.

Роль міжнародних стандартів якості у діяльності охорони здоров'я велика: Міжнародні стандарти є логістичною структурою дій, при яких зменшується ризик заподіяння шкоди здоров'ю пацієнта та самому співробітнику медичної організації. Міжнародні стандарти допомагають у підвищенні рівня задоволеності пацієнтів якістю медичних послуг. Стандарти можуть грати роль оптимізатора всіх видів ресурсів (медичних кадрів, матеріально-технічної бази, фінансових засобів, інформаційного забезпечення та інше). Ще однією важливою роллю міжнародних стандартів якості є

можливість для лікарів-початківців слідувати інструкціям і набиратися досвіду, а в процесі навчання не нашкодити пацієнту. У багатьох випадках наявність у підприємства сертифікату на систему якості стає однією з основних умов його допуску до тендерів щодо участі в різних державних та міжнародних проектах.

У 1962 році міжнародною організацією зі стандартизації International Standard Organization (ISO) було випущено пакет стандартів, в якому було зібрано весь світовий досвід щодо стандартизації догляду за ротовою порожниною, включаючи наступне:

– Поняття та визначення;

– Вимоги до продуктивності, безпеки та технічних характеристик стоматологічної продукції;

– Клінічно значущі методи лабораторних випробувань, які сприяють покращенню глобальної системи охорони здоров'я.

Головними завданнями ISO можна назвати формування єдиних світових стандартів у різних галузях, включаючи медицину, та забезпечення контрольної функції за дотриманням встановлених міжнародних стандартів за допомогою акредитацій. Основна мета системи це мінімізування лікарських помилок, адже у більшості випадків вони відбуваються через неправильно організовану систему лікування.

Нами було складено список міжнародних стандартів ISO, які можна застосовувати медичній установі для створення безпечного середовища та для кращого функціонування всієї організації в цілому (див. табл. 1). ISO ТК/106 Стоматологія – має сферу діяльності «Стандартизація догляду за ротовою порожниною», загальна кількість робочих стандартів 186 і 43 стандарти, які знаходяться в стані розробки.

Таблиця 1 – Підкомітети ISO ТК/106 Стоматологія

Підкомітет	Заголовок	Діючі	У розробці
ISO/ТК/106/ПК 1	Пломбувальні та реставраційні матеріали.	24	7
ISO/ТК/106/ПК 2	Протезні матеріали.	29	7
ISO/ТК/106/ПК 3	Термінологія.	10	3
ISO/ТК/106/ПК 4	Стоматологічні інструменти.	77	8
ISO/ТК/106/ПК 6	Стоматологічне обладнання.	17	5
ISO/ТК/106/ПК 7	Засоби для догляду за порожниною рота.	13	1
ISO/ТК/106/ПК 8	Зубні імплантати.	9	2
ISO/ТК/106/ПК 9	Стоматологічні CAD/CAM системи	6	7

Таблицю було створено на основі матеріалів сайту ISO за 2022 [5].

Всі підкомітети мають робочі групи, і підкомітет ISO/ТК/106/ПК 1 має такі робочі групи:

ISO/TC 106/SC 1/WG 2 Ендодонтичні матеріали
ISO/TC 106/SC 1/WG 7 Стоматологічна амальгама
ISO/TC 106/SC 1/WG 10 Стоматологічні цементи, основи та вкладиші
ISO/TC 106/SC 1/WG 11 Методи випробування на адгезію
ISO/TC 106/SC 1/WG 13 Ортодонтичні вироби

У даній роботі нами розглянуто міжнародний стандарт ISO 4049:2009 [5] «Стоматологія. Матеріали полімерні відновлювальні» докладніше, тому що в ньому дається опис перевірки фізико-механічних властивостей стоматологічних фотокомпозитних пломбувальних матеріалів [6]. Виявляють відповідність матеріалів й іншим міжнародним стандартам ISO 4892-21, ISO 11405:2015.

Відповідно до стандартів ISO 4049:2009 водопоглинання заполімеризованого полімерного матеріалу не має перевищувати 40,00 мкг/мм^3, а розчинність у воді повинна бути не більше 7,50 мкг/мм^3. Методика дослідження глибини тверднення (полімеризації) фотокомпозитного матеріалу також застосовується відповідно до стандарту ISO 4049:2009 «Стоматологія. Матеріали полімерні відновлювальні» і глибина тверднення частково або повністю прозорого полімерного матеріалу для постійного пломбування зубів 2-го класу повинна бути не меншою за 1,5 мм.

Наявні рекомендації міжнародних стандартів ISO на сьогодні є складними для реалізації в Україні оскільки ряд методів досліджень не виконуються у вітчизняних лабораторіях. Згідно з умовами оцінки відповідно до ДСТУ ISO 10993-1 медичні вироби класифікуються на основі типу і тривалості контакту із організмом пацієнта. Зазвичай визначають наступні показники безпечності стоматологічного матеріалу (табл. 2).

Глибину затвердіння комерційного смоляного композиту трьох типів: текучий, гібридний та упаковуваний і трьох відтінків: B1, A3 і D3 після 20-секундної активації кварцовим галогенним світлом (620 мВт/см^2) згідно стандарту ISO 4049:2009 досліджували в роботі [7]. Автори роботи [8] виявили, що для об'ємних наповнювальних матеріалів метод ISO 4049 завищив глибину затвердіння порівняно з визначенням ступеня конверсії за допомогою оцінок твердості за Віккерсом.

Таблиця 2 – Перелік біологічних показників, необхідних для дослідження медичних виробів «Матеріали стоматологічні реставраційні»

Біологічні показники	Стандарт
Цитотоксичність	ДСТУ ISO 10993-5:2004 Біологічне оцінювання медичних виробів. Ч. 5. Дослідження на цитотоксичність: методи in vitro
Сенсибілізуюча та подразнююча дія	ДСТУ ISO 10993-10:2004 Біологічне оцінювання медичних виробів. Ч. 10. Випробування на подразнення та сенсибілізацію
Системна токсичність	ДСТУ ISO 10993-11:2004 Біологічне оцінювання медичних виробів. Ч. 11. Випробування на системну токсичність

Біологічні показники	Стандарт
Якісний та кількісний аналіз продуктів деградації полімерних медичних виробів	ДСТУ ISO 10993-13:2004 Біологічне оцінювання медичних виробів. Ч. 13. Якісний та кількісний аналіз продуктів деградації полімерних медичних виробів
Фізико-хімічні властивості	ДСТУ ISO/TS 10993-19:2019:2020 Біологічне оцінювання медичних приладів. Ч. 11. Фізико-хімічні,морфологічні, й топографічні характеристики матеріалів.
Імунотоксичність	ДСТУ ISO/TS 10993-20:2019 Біологічне оцінювання медичних приладів. Частина 20. Принципи та методи випробування на імунотоксичність медичних приладів.

Підсумовуючи сказане вище, можна дійти висновку, що міжнародні стандарти якості ще не грають значної ролі у діяльності медичних організацій. Впровадження стандартів не лише створює сприятливий імідж медичного закладу в очах пацієнтів, а й відкриває установам можливість співпраці та обміну досвідом із клініками у всьому світі. Важливість запровадження стандартів визначається необхідністю досягнення конкурентоспроможності українських організацій охорони здоров'я і національними завданнями у сфері охорони здоров'я населення та забезпечення якості медичної допомоги, збереження здоров'я нації як головної суспільної цінності.

Список використаних джерел

1. Круть А. Г., Горачук В. В., Михальчук В. М. Державне регулювання якості стоматологічної допомоги в Україні. Збірник наукових праць співробітників НМАПО ім. П. Л. Шупика. – 2019. – Вип. 34. – С. 293–306. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpsnmapo_2019_34_33

2. Гаркуша А. О., Гаркуша Є. О. Технічний регламент щодо медичних виробів: проблеми правозастосування в частині кваліфікації програмного забезпечення в якості медичного виробу на прикладі додатків з контролю родимок. «Полтавський правовий часопис» «Poltava Law Review» – 2021. – № 1. – С. 33–40.

3. Сахно Т. В., Іващенко О. Д., Стовбун О. В. Роль міжнародних стандартів в медицині. 8 th International scientific and practical conference «Topical issues of modern science, society and education» (February 26-28, 2022) SPC «Sciconf.com.ua», Kharkiv, Ukraine. 2022. – С. 197–201.

4. Вороненко Ю. В., Гойда Н. Г., Горачук В. В. Самооцінювання як складова підготовки системи управління якістю медичної допомоги закладу охорони здоров'я до сертифікації на відповідність ДСТУ ISO 9001:2009. Український медичний часопис. – 2014. – № 2. – С. 36–39.

5. ISO Standard (2000) ISO 4049 Polymer based filling, restorative and luting materials International Organization for Standardization 3rd edition 1–27.

6. Мочалов Ю. О. Дослідження фізико-механічних властивостей стоматологічного композиційного матеріалу «Джен-Радіанс» (кваліфікаційні випробування згідно стандарту ISO 4049). Молодий вчений. – 2018. – № 7(59). – С. 389–392.

7. Moore B. K., Platt J. A., Borges G., Chu T.-M. G., Katsilieri I. Depth of Cure of Dental Resin Composites: ISO 4049 Depth and Microhardness of Types of Materials and Shades. Operative Dentistry. – 2008. – 33(4). – P. 408–412. doi:10.2341/07-104.

8. Flury S., Hayoz S., Peutzfeldt A., Hüsler J., Lussi A. Depth of cure of resin composites: Is the ISO 4049 method suitable for bulk fill materials? Dental Materials. – 2012. – 28(5). – P. 521–528. doi:10.1016/j.dental.2012.02.002.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ З ОЦІНКИ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ СУДОВО-ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

В. М. Фесюнін,
завідувач лабораторії економічних, товарознавчих, психологічних досліджень та досліджень об'єктів інтелектуальної власності,
канд. юрид. наук, доцент
О. С. Донцова,
головний судовий експерт лабораторії економічних, товарознавчих, психологічних досліджень та досліджень об'єктів інтелектуальної власності,
Національний науковий центр «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», Україна, м. Харків

Розгляд актуальних проблемних питань на останніх засіданнях секції судової товарознавчої експертизи Науково-консультативної та методичної ради з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України, показує, що до цього часу у повній мірі не усунена проблема методичного регулювання з оцінки будівельних матеріалів за звітною документацією у будівництві, зокрема на будівельних майданчиках, до яких на момент оцінки не урегульовані законодавчі положення, регламенти, терміни і їх визначення та існують протиріччя у завданнях і межах компетенції експертів окремих галузей знань при призначенні товарознавчих та будівельно-технічних експертиз при проведенні комплексних або відповідно окремих досліджень [1].

За цим проблемним питанням, 24.09.2021 до Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України, від в.о. директора Департаменту експертного забезпечення правосуддя Катерини Ковальової надійшов лист від 23.09.2021 № 84277/6.2/27-21 з додатком за наступним: «до Міністерства юстиції України надійшов лист президента Всеукраїнської громадської організації «Союз експертів України» № 69/2021-Вих від 13.09.2021 з пропозицією щодо застосування результатів науково-дослідної роботи «Розробка методичних

ЗМІСТ

ТЕМАТИЧНИЙ НАПРЯМ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЕКСПЕРТИЗИ ТОВАРІВ

Антюшко Д. П. Аналіз факторів забезпечення розвитку світового та вітчизняного ринку органічної продукції…… 3
Бірта Г. О., Бургу Ю. Г., Флока Л. В. Закордонний досвід регулювання експертизи продовольчих товарів…… 7
Булгакова О. Є., Янченко Н. В. Особливості експертизи мармолеуму та перспективи його використання в сучасному будівництві…….. 9
Гудим М. С., Янченко Н. В. Методологічні засади та порядок проведення експертизи непродовольчих товарів…… 13
Зоря В. Р., Янченко Н. В. Методологія товарознавчої експертизи непродовольчих товарів…… 16
Марчук А. А. Особливості можливості здійснення оцінки майна на дату, що суттєво відрізняється від дати складання звіту про оцінку майна…… 18
Мельник О. П., Луняєва В. С. Система RASFF як основний спосіб обміну інформацією про безпечність харчових продуктів…….. 22
Найвер І. Л. Теоретичні засади проведення судової товарознавчої експертизи ювелірних виробів з дорогоцінних металів та каменів…… 25
Сахно Т. В., Семенов А. О., Іващенко О. Д., Стовбун О. В. Стандарти стоматологічних матеріалів…….. 29
Фесюнін В. М., Донцова О. С. Актуальні питання з оцінки будівельних матеріалів при проведенні судово-товарознавчої експертизи…….. 34
Харакозов М. П., Янченко Н. В. Життєвий цикл товару: швидка смерть або переродження…… 38

ТЕМАТИЧНИЙ НАПРЯМ 2
ПРОБЛЕМИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ТА ВИЯВЛЕННЯ ФАЛЬСИФІКАЦІЇ ТОВАРІВ

Floka L. Innovative ways to detect counterfeiting of meat products…… 41
Кайнаш А. П., Будник Н. В. Інформаційна фальсифікація сирокопчених ковбас…….. 44
Калашник О. В., Калашник О. Д. Інформаційна ідентифікація олії соняшникової…….. 46
Кириченко О. В., Костик Д. О. Аналіз та використання інформації про товар у експертній діяльності…… 49
Крижак Л. М., Калініна Г. П. Проблеми ідентифікації та виявлення фальсифікації молочних продуктів…….. 52

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ЕКСПЕРТИЗИ ТОВАРІВ

МАТЕРІАЛИ
IX міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 25 березня 2022 року)

Головний редактор *М. П. Гречук*
Оригінал-макет *О. В. Кириченко*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 14,6.
Зам. № 226/1981.

Надруковано
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ),
к. 115, вул. Коваля, 3, м. Полтава, 36014; ((0532) 50-24-81

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3827 від 08.07.2010 р.